

ב"ה

הגדה של פסח

נוסח חב"ד

נערך ע"י יוסף אליאויטש

Joseph ELYOVICS

Terliststraat 46

ANTWERPEN Belgium

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

הגדה של פסח

סדר בדיקת וביעור חמץ

המנהג להניח פתיתי חמץ קשה זמן מה קודם הבדיקה כדי שימצאם הבדוק וע"פ הקבלה יש להניח עשרה פתיתין וקודם שיתחיל לבדוק יברך

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
עַל בִּיעוּר חֻמֵץ:**

וצריך לחפש לאור הנר בכל המחבואות גם בסדקים שבקרקע ולא ידבר בין הברכה לתחילת הבדיקה אפילו מעניני הבדיקה ונכון שלא ישיח שלא מעניני הבדיקה כל זמן בדיקתו ויעמיד מב"ב אצלו לשמוע הברכה שיבדקו איש במקומו ולא ישיחו בינתים ויזהרו לבדוק תחלה בחדר הסמוך למקום ששמעו הברכה ולא ילכו לבדוק תיכף אחר הברכה לחדר אחר. ואחר הבדיקה יזהר בחמץ שמשיר להצניעו למחר לשרפה או לאכילה לשמרו שלא יוליכוהו אנה ואנה שלא יתפררו ויתגרר ממנו ע"י תינוקות או עכברים. וגם צריך לבטל אחר הבדיקה ויאמר:

**כָּל חֻמֵּיָא וְחֻמֵּיָא דְאָבָא בְּרִשׁוּתֵי דְלָא חֻמֵּיָתִיהּ וְדְלָא בְעֵרְתִיהּ
וְדְלָא יִדְעָנָא לִיהּ לְפִטְל וְלִהּוֹי הֶפְקֵר בְּעֵפְרָא דְאֶרְעָא:**

ביום י"ד בשעה ה' יעשה לו מדורה בפני עצמו וישרפנו ויבטלנו, ובביטול היום יאמר:

**כָּל חֻמֵּיָא וְחֻמֵּיָא דְאָבָא בְּרִשׁוּתֵי דְחֻזֵּיָתִיהּ וְדְלָא חֻזֵּיָתִיהּ
דְחֻמֵּיָתִיהּ וְדְלָא חֻמֵּיָתִיהּ וְדְלָא בְעֵרְתִיהּ לְפִטְל וְלִהּוֹי הֶפְקֵר בְּעֵפְרָא
דְאֶרְעָא:**

ויש לשרוף עשרה פתיתין ובשעת שריפת החמץ יאמר זה:

**יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ כְּשֵׁם שְׁאֵנִי מִבֵּיתִי וּמִבְּרִיתֵי כֶּדֶךָ
תִּבְעֵר אֶת כָּל חֻמֵּיָא וְאֶת רוּחַ הַטּוֹמְאָה תִּבְעֵר מִן הָאָרֶץ וְאֶת יִצְרָנוּ תִּרְעֵ תִּבְעֵרָהּ
מֵאֲתָנוּ וְתִתֵּן לָנוּ לֵב בָּשָׂר לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת וְכָל סִטְרָא אַחֲרָא וְכָל תְּקִלִּיפוֹת וְכָל תְּרִשְׁעָה
בְּעֵשֶׂן תִּכְלֶה וְתִבְעֵר מִמְּשַׁלַּת וְדוֹן מִן הָאָרֶץ וְכָל הַמְעִיקִים לְשִׁבְיָה תִּבְעֵרָם בְּרוּחַ בְּעֵר
וּבְרוּחַ מְשֻׁפֵּט כְּשֵׁם שֶׁבְעֵרְתָּ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת אֱלֹהֵיהֶם בְּיָמֵים הָהֵם בְּזִמְנֵי הוּא אָמֵן סְלָה:**

סדר קרבן פסח

ונשלמה פרים שפתינו ותפלת מנחה היא במקום תמיד של בין הערבים ובזמן שבית המקדש היה קים היה הפסח נשחט אחר תמיד של בין הערבים כן ראוי לעסוק בסדר קרבן פסח אחר תפלת המנחה ויאמר זה:

קָרְבַּן פֶּסַח מֵבִיא מִן הַכֹּבָשִׁים אוּ מִן הָעוֹיִם זָכַר כֵּן שָׁנָה וְשׁוֹחֲטוּ בַּעֲזָרָה כָּכֵל מְקוֹם אַחֵר חֲצוֹת אֲרֻבָּעָה עָשָׂר דּוֹקָא וְאַחֵר שְׁחִיטַת תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֲרָבִים וְאַחֵר הַטְּבַת גְּרוֹת שֶׁל בֵּין הָעֲרָבִים וְאִין שׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַחֲמִץ וְאִם שָׁחַט קוֹדֵם לְתִמְד כִּשֵׁר וּבִלְבָד שִׁיחָא אַחֵר מְמַרְס בְּדָם הַפֶּסַח כְּדִי שְׁלֵא יִקְרַשׁ עַד שְׂיִזְרְקוּ דָם הַתְּמִיד וְאַחֵר כִּד יִזְרְקוּ דָם הַפֶּסַח זְרִיקָה אַחַת כְּנֶגֶד הַיִּסוּד כִּי צַד עוֹשִׂין שָׁחַט הַשׁוֹחֵט וְקָבַל הַכֹּהֵן הָרִאשׁוֹן שְׁבָרָאשׁ הַשׁוֹרֵה וְנָתַן לְחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ לְחֲבִירוֹ וְהַכֹּהֵן הַקְּרוֹב אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ זוֹרְקוּ זְרִיקָה אַחַת כְּנֶגֶד הַיִּסוּד וְחוֹזֵר הַכֹּהֵן רִיקָן לְחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ וּמְקַבֵּל כֹּהֵן הַמֵּלֵא תְּחִלָּה וְאַחֵר כִּד מַחֲזִיר הַרִיקָן וְהָיוּ שׁוֹרֹת שֶׁל בְּזִיבֵי כֶסֶף וְשׁוֹרֹת שֶׁל בְּזִיבֵי זָהָב וְלֹא הָיוּ לְבְּזִיבֵין שׁוֹלִים שְׂמָא יְנִיחַם וְיִקְרַשׁ הַדָּם אַחֵר כִּד תּוֹלִין אֶת הַפֶּסַח וּמִפְּשָׁטִין אוֹתוֹ בּוֹלוּ וְקוֹרְעִין אוֹתוֹ וּמְמַחִין אֶת קֶרְבּוֹ עַד שְׂיֵצֵא הַפֶּרֶשׁ וּמוֹצִיאִין אֶת הָאֵימּוֹרִים וְהֵם תְּחִלָּב שְׁעַל הַקֶּרֶב וְיוֹתֶרֶת הַכֶּבֶד וְשִׁתִּי בְּלוֹיֹת וְתִחְלָב שְׁעֵלֵיהֶן וְהָאֱלֹהִים לְעוֹמַת הָעֶצֶה וְנוֹתְנָם כָּכֵלִי שְׂרַת וּמוֹלְחָם וּמְקַטְרִם הַכֹּהֵן עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ כֹּל אֶחָד לְבָדוֹ וְהַשְׁחִיטָה וְתוֹרִיקָה וּמַחֲוִי קֶרְבּוֹ וְהַקְּטֵר תְּלָבּוֹ דוֹחִין אֶת הַשֶּׁפֶת וְשָׂאָר עֲגִנְיוֹ אֵינָם דוֹחִין אֶת הַשֶּׁפֶת וְכֵן אִין מוֹלִיכִין אֶת הַפֶּסַח לְבֵית בְּשַׁחַל בְּשַׁבֵּת אֵלָּא פֶת הָאֶחָת הֵם מְתַעַכְבִּים עִם פֶּסְחֵיהֶם בְּהַר הַבַּיִת וְהַפֶּת הַשְּׁנִיָּה יוֹשְׁבַת לָהּ בְּתוֹל וְהַשְּׁלִישִׁית בְּמְקוֹמָה עוֹמְדַת חֲשֻׁכָה יֵצְאוּ וְצִלוּ פֶסְחֵיהֶם. בְּשִׁלְשָׁה כְּתוֹת הַפֶּסַח נִשְׁחַט וְאִין פֶת פְּחוּתָה מְשֻׁלָּשִׁים אֲנָשִׁים נִכְנְסָה פֶת הָרִאשׁוֹנָה נְתַמְלָאָה הָעֲזָרָה נוֹעֲלִין אוֹתָהּ וּבְעוֹד שֶׁהֵם שׁוֹחֲטִין וּמְקַרְבִּין אֶת הָאֵימּוֹרִים קוֹרְאִין אֶת הַחֵלֶל אִם גָּמְרוּ אוֹתוֹ קוֹדֵם שְׂיִקְרִיבוּ בּוֹלָם שׁוֹנִים אוֹתוֹ וְאִם שָׁנּוּ יִשְׁלְשׁוּ עַל כָּל קְרִיאָה תּוֹקְעִין שְׁלוֹשָׁה תְּקִיעוֹת, תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה גָּמְרוּ לְהַקְרִיב פּוֹתְחִין הָעֲזָרָה יֵצְאָה פֶת רִאשׁוֹנָה נִכְנְסָה פֶת שְׁנִיָּה נוֹעֲלִין דְּלִתּוֹת הָעֲזָרָה גָּמְרוּ פּוֹתְחִין יֵצְאָה פֶת שְׁנִיָּה נִכְנְסָה פֶת שְׁלִישִׁית וּמַעֲשֶׂה בּוֹלָן שׁוֹיִן וְאַחֵר שְׂיֵצְאוּ בּוֹלָן רוֹחֲצִין הָעֲזָרָה וְאִפִּילוּ בְּשַׁבֵּת מִפְּנֵי לְבָלוֹךְ הַדָּם שֶׁהָיָה בָּהּ וּכִי צַד הִיָּתָה הַרְחִיצָה אֶמֶת הַפִּיָּה הִיָּתָה עוֹבְרַת בַּעֲזָרָה וְהָיָה לָהּ מְקוֹם לְצֵאת מִמֶּנָּה וּבְשִׁרְצִין לְהַדִּיחַ אֶת הַרְצָפָה סוֹתְמִין מְקוֹם יֵצִיאָתָה וְהָיָה מְתַמְלָאָת עַל כָּל גְּדוּתֶיהָ מִפָּה וּמִפָּה עַד שֶׁהַפִּיָּה עוֹלִים וְצָפִים מִכָּאן וּמִכָּאן וּמְקַבֵּץ אֵלֶיהָ כָּל דָּם וְכָל לְבָלוֹךְ שֶׁהָיָה בַּעֲזָרָה וְאַחֵר כִּד פּוֹתְחִין מְקוֹם יֵצִיאָתָה וְהַכֹּל יוֹצֵא עַד שְׂנִשְׂאָר הַרְצָפָה מְנוּקָה וּמְשׁוּפָּה וְהוּ כְּבוֹד הַבַּיִת וְאִם הַפֶּסַח נִמְצָא מְרִיפָה לֹא עָלָה לוֹ עַד שְׂמֵכִיא אַחֵר:

זהו ענין בקיצור גדול וצריך האדם הירא וחרד על דבר ה' לקרות אותו בזמנו שתעלה קריאתו במקום הקרבתו וידאג על חורבן הבית ויתחנן לפני ה' בורא עולם שיבנה אותו במהרה בימינו אמן:

סדר הגדה

יסדר על שולחנו קערה בג' מצות זה על זה. הישראל ועליו הלוי ועליו הכהן ועליו לימין הזרוע וכנגדו לשמאל הביצה, תחתייהם באמצע המרור ותחת הזרוע החרוסת וכנגדו תחת הביצה הכרפס ותחת המרור החזרת שעושין כורך:

זְרוּעַ   **בִּיצָה**

מְרוֹר

חֲרוּסֵת   **כַּרְפֵּס**

חֲזֵרֵת

סימן סדר של פסח

קִדְשׁ . וְרַחֵץ . כַּרְפֵּס . יַחֵץ . מְנוּיָד . רְחִיצָה . מוֹצֵיא .
מִצָּה . מְרוֹר . בּוֹרֵךְ . שְׁלֵחַן עוֹרֵךְ . צְפוּן . פֶּרֶךְ . תֵּלֵל . נִרְצָה:

קידוש

אתְּקִינוּ סְעוּדָתָא דְּמִלְכָּא עֲלֵאָה דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא וְשִׁבְיַנְתִּיהּ:

קִדְּשׁ מוֹזְגִין לוֹ כּוֹס רֵאשׁוֹן לְקִידוּשׁ:

כשחל יו"ט בשבת אומרים תחלה יום הששי:

יוֹם הַשְּׁשִׁי: וַיְבָלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְבַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מְלֵאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלֵאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבֹת
מִכָּל מְלֵאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

בחול מתחילין כאן:

סְבְּרֵי מְרַנְּן

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוֹ
מִכָּל עַם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְהִתְקַן
לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (לשבת שְׁבֹתוֹת לְמִנוּחָה ו) מוֹעֲדִים
לְשִׂמְחָה, חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן אֶת יוֹם (לשבת הַשְּׁבֹת הַזֶּה וְאֶת
יוֹם) חַג הַמִּצְוֹת הַזֶּה, וְאֶת יוֹם טוֹב מְקַרָּא קִדְּשׁ הַזֶּה זְמַן
חַרוּתָנוּ (בְּאַהֲבָה) מְקַרָּא קִדְּשׁ וְכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם, כִּי
בָנוּ בְּחֵרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים (וְשִׁבֹּת) וּמוֹעֲדֵי
קִדְּשֶׁךָ (לשבת בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הִנְחַלְתָּנוּ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ (הַשְּׁבֹת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחֲיָנוּ וְקִיָּמָנוּ
וְהִגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה:

הגדה של פסח

במוצאי שבת מקדשין יקנה"ז. יין . קידוש . נר . הבדלה . זמן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל. בֵּין
אוֹר לְחָשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשַּׁבָּעִי לְשִׁשֶּׁת יָמֵי
הַמַּעֲשֵׂה. בֵּין קִדְשָׁת לְקִדְשַׁת יוֹם טוֹב הַבְּדִלָּת. וְאֵת יוֹם הַשַּׁבָּעִי
מִשִּׁשֶּׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה קִדְשָׁת. הַבְּדִלָּת וְקִדְשָׁת אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּקִדְשָׁתָּךְ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ: שֶׁהַחֲנִינוּ

שׁוֹתָה בִּישִׁיבָה בְּהַסִּיבַת שְׁמַאל דְּרַךְ חֲרוֹת:

וְרַחֵן וְנוֹטֵל יָדָיו וְאֵינוּ מְבָרֵךְ:

בְּרַפֵּם נוֹטֵל פָּחוֹת מְכֻזֵּית כְּרַפֵּס וְיִטְבּוֹל בְּמֵי מֶלַח אוֹ חוֹמֵץ וְיִבְרֵךְ:

יְכוּיֵן לְהוֹצִיא גַם הַמְרוֹר בְּבִרְכָה זוֹ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה:

יַחֲיֵי וְיִקַּח מִצָּה הָאֲמֻצְעִית וּפּוֹרְסָה לְשָׁנִים חֶלֶק אֶחָד גָּדוֹל מִחֲבִירוֹ וְחֶלֶק הַגָּדוֹל יִנִּיחַ לְאִפִּיקוֹמֵן
וְהַקָּטָן מְנִיחַ בֵּין הַשְּׁתֵּי מִצּוֹת:

מְנִיד וּמְגַבִּיחַ הַקְּעֵרָה שִׁישׁ בָּהֶם הַמִּצּוֹת וַיֹּאמֶר:

**הֵא לַחֲמָא עֲנִיָּא דִּי אֲכָלוּ אֲבָהָתָנָא בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם כֹּל דְּכָפִין יִיתִי וְיִיכּוֹל. כֹּל דְּצָרִיךְ יִיתִי
וְיִפְסֹת. הַשְּׁתָא הָכָא. לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא
דְּיִשְׂרָאֵל. הַשְּׁתָא עַבְדִּין לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין:**

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות.

שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת
הלילה הזה שתי פעמים:

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ או מצה
הלילה הזה כלו מצה:

שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות
הלילה הזה מרור:

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין
הלילה הזה כלנו מסבין:

ובחזירין הקערה ומגלין מקצת הפת ואומרים עבדים וכו'

עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו יהוה
אלהינו משם ביד חזקה ובזרע נטויה. ואלו לא
הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים
הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה
במצרים. ואפילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו
יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת
מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה
משבח:

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא
ורבי טרפון שהיו מסבים בבני ברק. והיו מספרים ביציאת מצרים
כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע
זמן קריאת שמע של שחרית:

אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי
שתאמר יציאת מצרים כלילות עד שדרשה בן זומא. שנאמר למען
תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך תזכיר.
כל ימי חייך להביא תלילות. וחכמים אומרים ימי חייך העולם תזה
כל ימי חייך להביא לימות המשיח:

ברוך המקום. ברוך הוא ברוך שנתן תורה לעמו
ישראל. ברוך הוא. בנגד ארבעה בנים דברה תורה. אחד
חכם. ואחד רשע. ואחד תם. ואחד שאינו יודע לשאול:

חכם מה הוא אומר מה העדות ותתקיים ותמשפטים
אשר צוה יהוה אלהינו אתכם ואף אתה אמור לו
בהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן:

רָשַׁע מַה הוּא אוֹמֵר מָה הָעֲבוּדָה הַזֹּאת לָכֶם. לָכֶם
וְלֹא לוֹ. וְלִפִּי שְׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכֹּלָל כְּפֶר
בְּעֶקֶר. וְאַף אֶתָּה הִקְהֵה אֶת שְׁנֵי וְאָמַר לוֹ בְּעִבּוֹר
זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. לִי וְלֹא לוֹ אֱלוֹ
הָיָה שֵׁם לֹא הָיָה נִנְאָל:

תָּם מַה הוּא אוֹמֵר מַה זֹאת. וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד
הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים:

וְשֵׁאִינוּ יוֹדְעֵי לְשֵׁאוֹל אֶת פֶּתַח לוֹ שְׁנֵאֵמַר וְהַגִּדְתָּ
לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי
בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם:

יְכוּל מְרַאשׁ חֲדָשׁ תִּלְמוּד לוֹמֵר בַּיּוֹם הַהוּא אֵי בַּיּוֹם הַהוּא יְכוּל
מִבְּעוֹד יוֹם תִּלְמוּד לוֹמֵר בְּעִבּוֹר זֶה. בְּעִבּוֹר זֶה לֹא אָמַרְתִּי אֱלֹא
בְּשַׁעֲהַ שְׁיֵישׁ מִצָּה וּמְרוֹר מְנַחִים לְפָנֶיךָ:

מִתְחַלֵּה עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ וְעַכְשָׁו קָרַבְנוּ הַמָּקוֹם
לְעִבְדוֹתָיו. שְׁנֵאֵמַר וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הִנְהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם תָּרַח אֲבִי אֲבָרָהָם וְאֲבִי
נַחֲוֹר וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים:

וְאָקַח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבָרָהָם מֵעֶבֶר הִנְהָר וְאוֹלָךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ
כְּנָעַן וְאַרְבֶּ (וארבה קרי) אֶת זֶרְעוֹ וְאֶתְּנֶן לוֹ אֶת יִצְחָק: וְאֶתְּנֶן לְיִצְחָק אֶת
יַעֲקֹב וְאֶת עֵשָׂו וְאֶתְּנֶן לְעֵשָׂו אֶת הַר שֵׁעִיר לְרִשְׁתָּהּ אוֹתוֹ וַיַּעֲקֹב וּבְנָיו
יָרְדוּ מִצְרָיִמָה:

כָּרוֹךְ שׁוֹמֵר הַכְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל. כָּרוֹךְ הוּא, שֶׁתְּקַדּוֹשׁ כָּרוֹךְ הוּא
חָשַׁב אֶת תְּקִינָה לַעֲשׂוֹת כְּמָה שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ בְּבְרִית בֵּין
הַכְּתָרִים. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תִּדְעַ כִּי גֵר יִהְיֶה וְרַעַף בְּאֶרֶץ
לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר
יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרָי כֵּן יֵצְאוּ בְּרַכּוּשׁ גָּדוֹל:

צריך להגביה הכוס ולכסות הפת כן כתב האר"י ז"ל:

וְהִיא שְׁעֵמֻדָה לְאַבּוֹתֵינוּ וְלָנוּ שְׁלֵא אַחַד בְּלִבָּד
עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ אֲלֵא שְׁבָכָל דּוֹר וְדוֹר
עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ וְהַתְּקַדּוֹשׁ כָּרוֹךְ הוּא
מֵצִיֵּלְנוּ מִיָּדָם:

יעמיד הכוס ויגלה הפת:

צֵא וּלְמַד מֶה בִּקְשׁ לְבֵן הָאֶרֶמִי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב אֲבִינוּ. שֶׁפָּרַעַה לֹא
נָזַר אֲלֵא עַל הַזְּכָרִים וְלָבֵן בִּקְשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל. שֶׁנֶּאֱמַר אֶרְמִי
אֵבֶד אֲנִי וַיֵּרַד מִצְרַיִמָּה וַיִּגַּר שָׁם בְּמַתִּי מִעַט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל
עַצוֹם וְרַב:

וַיֵּרַד מִצְרַיִמָּה אָנוּם עַל פִּי הַדְּבָר. וַיִּגַּר שָׁם מְלַמֵּד שְׁלֵא יֵרַד יַעֲקֹב
אֲבִינוּ לְהַשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֲלֵא לְגוֹר שָׁם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמְרוּ אֵל פָּרַעַה
לְגוֹר בְּאֶרֶץ פָּאָנוּ כִּי אֵין מִרְעָה לְצֹאֵן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ כִּי כֹבֵד תִּרְעֵב
בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עַבְדֶּיךָ בְּאֶרֶץ גִּשְׁוֹן:

בְּמַתִּי מִעַט כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרַיִמָּה וְעַתָּה
שְׁמֹךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּבוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרַב: וַיְהִי שָׁם לְגוֹי מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ
יִשְׂרָאֵל מִצְיָנִים שָׁם: גָּדוֹל עַצוֹם כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ
וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמָאֵד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאֶרֶץ אֹתָם: וְרַב כְּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲעֹבֵר עָלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמְיוֹךָ וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיוֹךָ
חַיִּי וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיוֹךָ חַיִּי: רַבָּה כְּצִמְחַת הַשָּׁדָה גְּתִיתוֹךָ וְתַרְבִּי וְתַגְּדִלִי
וְתַבּוּאֵי בְּעַדֵי עַדֵי שְׂדֵים נָכְנוּ וְשִׁעְרֶךָ צִמְחַת וְאֶת עָרְוֶה:

וַיִּרְעוּ אֶת־נֹוֹ חַמְצֵרִים וַיַּעֲנִינוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה: וַיִּרְעוּ אֶת־נֹוֹ חַמְצֵרִים כִּמְהָ שֶׁנֶּאֱמַר הָבָה נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ: וַיַּעֲנִינוּ כִּמְהָ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁימוּ עָלָיו שְׂרֵי מַסִּים לְמַעַן עֲנֹתוּ בְּסִבְלָתָם וַיִּבְּנוּ עֲרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעָה אֵת פִּיתָם וְאֵת רַעְמָסִים: וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה כִּמְהָ שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֹךְ: וַיִּמְרְדוּ אֵת חַיִּיהֶם בְּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בְּשֹׁדֵד אֵת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרֹךְ:

וְנִצְעַק אֵל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵת קוֹלָנוּ וַיִּרְא אֵת עֲנִינוּ וְאֵת עֲמִלְנוּ וְאֵת לַחֲצֵנוּ: וְנִצְעַק אֵל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ כִּמְהָ שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּאָּנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֵל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה:

וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵת קוֹלָנוּ כִּמְהָ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֵת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֵת בְּרִיתוֹ אֵת אֲבֹרָהֶם אֵת יִצְחָק וְאֵת יַעֲקֹב:

וַיִּרְא אֵת עֲנִינוּ זוֹ פְּרִישׁוֹת דָּרֹךְ אָרֶץ כִּמְהָ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּרְא אֱלֹהִים אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּדַע אֱלֹהִים:

וְאֵת עֲמִלְנוּ אֵלּוֹ הַבָּנִים כִּמְהָ שֶׁנֶּאֱמַר כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאֹרָה תִשְׁלִיבוֹתוּ וְכָל הַבַּת תִּתְחַיֵּן: וְאֵת לַחֲצֵנוּ זֶה הַדְּחַק כִּמְהָ שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רָאִיתִי אֵת הַלְחֵץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לוֹחֲצִים אֹתָם:

וַיִּזְעַקנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְרוּעַ נְטוּיָה וּבְמִרְא גְדוֹל וּבְאֵת וּבְמוֹפְתִים: וַיִּזְעַקנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם לֹא עַל יְדֵי מִלְאָךְ וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרֵף וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ אֱלֹהִים תְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ בְּכֹוֹדוֹ וּבְעֲצָמוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וְעַבְרַתִּי בְּאָרֶץ מִצְרַיִם בְּלֵילָה תְּהִי וְהַפִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאָרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעַשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה: וְעַבְרַתִּי בְּאָרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי וְלֹא מִלְאָךְ וְהַפִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאָרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי וְלֹא שָׂרֵף. וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעַשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי וְלֹא הַשְׁלִיחַ. אֲנִי יְהוָה. אֲנִי הוּא וְלֹא אֲחֵר:

בְּיַד חֲזֻקָה זֶה תִּדְבָּר בְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה יַד יְהוָה הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר
 בַּשָּׂדֶה בַּפּוֹסִים בַּחֲמָרִים בַּגְּמָלִים בַּבָּקָר וּבַצֹּאן דְּבָר כְּכֹד מְאֹד:
 וּבְזֹרַע נְטוּיָה זֶה תִּחְרַב בְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְחִרְבוּ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל
 יְרוּשָׁלָּיִם. וּבְמִרְא גְדֹל זֶה גְלוּי שְׂכִינָה בְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר אוֹ הַנְּפֹסָה אֱלֹהִים
 לָבֵא לְקַחַת לוֹ גּוֹי מִקְרֹב גּוֹי בְּמִסַּת בְּאֵתַת וּבְמוֹפְתִים וּבְמַלְחָמָה
 וּבְיַד חֲזֻקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדוּלִים כָּכֵל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם
 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ: וּבְאֵתוֹת זֶה תִּמְטֶה בְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר
 וְאֵת תִּמְטֶה תְּזַה תִּקַּח בְּיַדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֵת הָאֵתַת: וּבְמוֹפְתִים
 זֶה תִּדְרֹם בְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְנָתַתִּי מִפְתִּים בַּשָּׁמַיִם וּבְאֶרֶץ:

באמירת דם ואש ותמרות עשן ישפוך ג' שפיכות ואין ליטול באצבע לשפוך כי אם בכוס עצמו וישפוך לתוך כלי שבור (ויכוין שהכוס הוא סוד המלכות ושופך מהיין שבתוכו סוד האף והזעם שבה על ידי כח הבינה לתוך כלי שבור סוד הקליפה שנקראת ארוך):

דָּם וְאֵשׁ וְתִמְרוֹת עֵשֶׂן:

דְּבָר אַחַר בְּיַד חֲזֻקָה שְׁתִּיבִים. וּבְזֹרַע נְטוּיָה שְׁתִּיבִים. וּבְמוֹרָא גְדוּל
 שְׁתִּיבִים. וּבְאֵתוֹת שְׁתִּיבִים. וּבְמִפְתִּים שְׁתִּיבִים:
 אֵלּוֹ עֵשֶׂר מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא תְּקוּדָשׁ כְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם.
 וְאֵלּוֹ הֵן:

באמירת עשר מכות ישפוך עשר שפיכות מהכוס כנ"ל (ויכוין בשפיכה גם כנ"ל) ומה שנשאר בכוס (נעשה סוד יין המשמח) לכך לא ישפוך אלא יוסיף יין:

דָּם . צִפְרִידַע . בְּנִים . עָרוֹב . דְּבָר . שְׁחִין .
 בָּרַד . אֲרָבָה . חֲשֵׁךְ . מִכַּת בְּכוֹרוֹת:

רַבִּי יְהוּדָה הֵיךְ נוֹתֵן בָּהֶם סִימָנִים:

דַּצ"ךְ . עַדִּישׁ . בְּאֵח"ב:

רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר מִנֵּין אֵתָּה אוֹמֵר שְׁלָקוּ הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם
 עֵשֶׂר מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ הַמִּצְרַיִם מִכּוֹת. בְּמִצְרַיִם מָה הוּא אוֹמֵר
 וַיֹּאמְרוּ תִּחְרַטְמִים אֶל פְּרַעֲהָ אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִיא.

וְעַל הַיָּמִים מָה הוּא אוֹמֵר וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוּלָּה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיֵּירָאוּ הָעָם אֶת יְהוָה וַיֹּאמְרוּ בִּיהוָה וּבְמֹשֶׁה עֲבָדָיו: בְּמָה לָקְחוּ בְּאֲצָבַע עֹשֶׂה מִכּוֹת. אָמֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקְחוּ עֹשֶׂה מִכּוֹת. וְעַל הַיָּמִים לָקְחוּ חֲמֻשִׁים מִכּוֹת:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִנֵּין שָׁפַל מִכָּה וּמִכָּה שָׁהֲבִיא תְקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם הֵיטָה שָׁל אַרְבַּע מִכּוֹת יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מְשַׁלַּחַת מִלְּאֲכֵי רָעִים: עֲבָרָה אַחַת. וְזַעַם שְׁתַּיִם. וְצָרָה שְׁלֹשׁ. מְשַׁלַּחַת מִלְּאֲכֵי רָעִים אַרְבַּע. אָמֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקְחוּ אַרְבָּעִים מִכּוֹת. וְעַל הַיָּמִים לָקְחוּ מֵאֲתַיִם מִכּוֹת:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מִנֵּין שָׁפַל מִכָּה וּמִכָּה שָׁהֲבִיא תְקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם הֵיטָה שָׁל חֲמִשׁ מִכּוֹת. שְׁנַאֲמַר יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מְשַׁלַּחַת מִלְּאֲכֵי רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ אַחַת. עֲבָרָה שְׁתַּיִם. וְזַעַם שְׁלֹשׁ. וְצָרָה אַרְבַּע. מְשַׁלַּחַת מִלְּאֲכֵי רָעִים חֲמִשׁ. אָמֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקְחוּ חֲמֻשִׁים מִכּוֹת. וְעַל הַיָּמִים לָקְחוּ חֲמֻשִׁים וּמֵאֲתַיִם מִכּוֹת:

בְּמָה מֵעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עֲלִינוּ:

- אֵלֹהֵינוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים דִּינֵנוּ:
- אֵלֹהֵינוּ עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם דִּינֵנוּ:
- אֵלֹהֵינוּ עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם וְלֹא הִרְגָנוּ אֶת בְּכוֹרֵיהֶם דִּינֵנוּ:
- אֵלֹהֵינוּ הִרְגָנוּ אֶת בְּכוֹרֵיהֶם וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם דִּינֵנוּ:
- אֵלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם דִּינֵנוּ:
- אֵלֹהֵינוּ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֻרְבָּה דִּינֵנוּ:
- אֵלֹהֵינוּ הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֻרְבָּה וְלֹא שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ דִּינֵנוּ:
- אֵלֹהֵינוּ שָׁקַע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ וְלֹא סָפַק צָרָבָנוּ בְּמִדְבַּר אַרְבָּעִים שָׁנָה דִּינֵנוּ:
- אֵלֹהֵינוּ סָפַק צָרָבָנוּ בְּמִדְבַּר אַרְבָּעִים שָׁנָה וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן דִּינֵנוּ:

אלו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת דינו:

אלו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני הר סיני דינו:

אלו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דינו:

אלו נתן את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל דינו:

אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את הבחירה דינו:

על אחת כמה וכמה טובה כפולתה ומכפלת למקום עלינו.

שהוציאנו ממצרים. ועשה בהם שפטים. ועשה באלהיהם. ותרג את בכוריהם. ונתן לנו את ממונם. וקרע לנו את היס. והעבירנו בתוכו פחרבה. ושקע צרינו בתוכו. וספק צרבנו במדבר ארבעים שנה. והאכילנו את המן. ונתן לנו את השבת. וקרבנו לפני הר סיני. ונתן לנו את התורה. והכניסנו לארץ ישראל. ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו:

רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר כֹּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹבְתּוֹ. וְאֵלּוּ הֵן:

פֶּסַח. מִצֵּה. וּמְרוֹר:

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזֶמַן שְׁפִית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁפֶּסַח הַמָּקוֹם עַל פִּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר וְאִמְרַתֶּם זֶכַח פֶּסַח הוּא לִיְהוָה אֲשֶׁר פֶּסַח עַל פִּתֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת פִּתְיָנוּ הִצִּיל וַיִּקַּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ:

נוטל הפרוסה בידו ויאמר:

מִצֵּה זוֹ שֶׁאֵנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצִקְתָּ שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מִלֶּךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּנְאֻלָּם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאפּוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגוֹת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי גֵרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִבְלוּ לְהַתְמַהֵמָה וְגַם צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם:

מָרוֹר זֶה שְׁאֵנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שְׁמַרְרוּ הַמַּצָּרִים אֶת תְּנֵי אֲבוֹתֵינוּ בַּמַּצָּרִים. שְׁנַאֲמַר וַיִּמְרְרוּ אֶת תְּנֵיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחָמַר וּבִלְבָנִים וּבְכָל עַבְדָּה בְּשָׂדֶה אֶת כָּל עַבְדְּתֶם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרֶךְ:

בְּכָל דּוֹר וְדוֹר תִּיב אָדָם לְרֵאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא מַמְצָרִים. שְׁנַאֲמַר וְהַגְדַּת לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעַבְדִּי זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בַּיְצֵאתִי מִמִּצְרָיִם: לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּלֶבֶד גָּאֵל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַמְצָרִים אֲלֵא אִף אוֹתֵנוּ גָאֵל עִמָּהֶם. שְׁנַאֲמַר וְאוֹתֵנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אוֹתֵנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁפַּע לְאֲבוֹתֵינוּ:

יכסה את הפת ויגביה את הכוס ואחזו בידו עד סיום ברכת אשר גאלנו:

לְפִיכֶן אֲנִיחֵנוּ חַיִּבִּים לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדַּר לְבָרֵךְ לְעֲלֶה וּלְקַלֵּם. לְמִי שְׁעָשָׂה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלֹהִים. הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוֹת לְחֵרוֹת. מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה. וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב. וּמֵאִפְלָה לְאוֹר גָּדוֹל. וּמִשְׁעַבּוֹד לְגִאֲלָה. וְנֹאמַר לְפָנָיו הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה: יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמְזֶרֶח שָׁמֶשׁ עַד מְבֹאֵי מַהְלָל שֵׁם יְהוָה: רָם עַל כָּל גּוֹיִם | יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי בִיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַמְּגַבִּיהִי לְשַׁבַּת: הַמְּשַׁפִּילִי לְרֵאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: מְקִימִי מֵעַפָּר דָּל מֵאֲשַׁפֵּת יְרִים אֲבִיוֹן: לְהוֹשִׁיבִי עִם נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבִי | עֶקְרֶת הַבַּיִת אִם הַכֹּהֲנִים שְׂמִיחָה הַלְלוּיָהּ:

בַּצֵּאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה: הִיְתָה
 יְהוּדָה לְקֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו: הַיּוֹם רָאָה וַיָּנֹם
 תִּירְדֵן יִסַּב לְאַחֲזֹר: הַתְּרִים רָקְדוּ בְּאֵילִים וְנִבְּעוֹת
 כַּבְּנֵי צֹאן: מָה לָּךְ הַיּוֹם כִּי תִנּוּם תִּירְדֵן תִּסַּב לְאַחֲזֹר:
 הַתְּרִים תִּרְקְדוּ בְּאֵילִים וְנִבְּעוֹת כַּבְּנֵי צֹאן: מִלְּפָנֵי
 אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ מִלְּפָנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: תִּחַפְּכֵי הַצֹּר
 אֲנִים מַיִם חֲלָמִישׁ לְמַעַיְנֵנוּ מַיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ
 וְגָאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם וְהַגִּיעָנוּ הַלֵּילָה הַזֶּה
 לְאֹכֵל בּוֹ מִצֵּה וּמָרוֹר. כֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעָנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אַחֲרִים הַבָּאִים
 לְקַרְאֵתָנוּ לְשָׁלוֹם שְׂמֵחִים כַּבְּנֵי עִירָךְ וְשֹׁשְׁבֵי
 בַּעֲבוּדֶתְךָ וְנֹאכְלֵי שֵׁם מִן הַזִּבְחִים וּמִן הַפְּסָחִים
 (במוצאי שבת מן הפסחים ומן הזבחים) אֲשֶׁר יַגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבִּיחֶךָ
 לְרַצוֹן וְנוֹדָה לָּךְ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גָּאֲלָתָנוּ וְעַל פְּדוּת
 נַפְשֵׁנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה גָּאֵל יִשְׂרָאֵל:

ונוטל הכוס בידו ומברך ושותה בהסיבה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

הגדה של פסח

קְרִיאת ואחר כך נוטל ידיו ומברך על נטילת ידים:

מוציא ויקח המצות כסדר שהניחם הפרוסה בין שתי השלימות ויאחזם בידו ויברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הוֹה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לָחֶם הָאֶרֶץ:

מִצָּה ולא יבצע מהן, אלא יניח המצה השלישית להשמט מידו, ויברך על הפרוסה עם העליונה טרם ישברם, ברכה זו, ויכוין לפטור גם כן אכילת הכריכה שממצה השלישית, וגם אכילת האפיקומן יפטור בברכה זו:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הוֹה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצָּה:**

ואחר כך יבצע כזית מכל אחד משתיהן ויאכלם ביחד ובהסיבה:

מְרוֹר

ואחר יקח כזית מרור ויטבול בחרוסת וינער החרוסת מעליו כדי שלא יתבטל טעם המרירות ויברך ברכה זו:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הוֹה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מְרוֹר:
ויאכלנו בלי הסיבה:**

בוֹרֵךְ ואחר כך יקח מצה הג' וחזרת עמה כשיעור כזית ויטבול בחרוסת ויכרכם ביחד ויאמר זה:

**בֶּן עֶשְׂרֵה הָלַל בְּזִמְנֵי שְׁבִיטַת הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיִם הָיָה בּוֹרֵךְ פֶּסַח מִצָּה
וּמְרוֹר וְאוֹכֵל בִּיחָד. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עַל מִצּוֹת וּמְרוֹרִים יֹאכְלֵהוּ:
ואוכלם ביחד [ובהסיבה. טוש"ע סימן תע"ה. הגהה מסידור אדמו"ר בעל צ"צ ז"ל]:**

שְׁלֶחַן עוֹרֵךְ

ואחר כך אוכל ושותה כדי צרכו ויכול לשתות יין בין כוס ב' לג':

צְפוּן

ואחר כך יקח האפיקומן ויחלקו לכל בני ביתו לכל אחד כזית ויזהר שלא ישתה אחר אפיקומן ויאכל בהסיבה וצריך לאכלו קודם חצות:

סדר ברכת המזון

בִּרְךָ: ואח"כ מוזגין כוס שלישי ואומר עליו בהמ"ז

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוֹב יְהוָה אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן
הִיִּינוּ כְּחֻלְמִים:
אִז יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה
אִז יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם
הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהִים:
הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הִיִּינוּ שְׂמֵחִים:
שׁוֹבָה יְהוָה אֶת־שִׁבְתֵּנוּ כַּאֲפִיקִים בְּנִגְב:
הַזֹּרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ:
הַלֹּדֶי יִלְדוּ | וּבָכָה נִשְׂא מִשָּׁד־הַזֹּרֵעַ
כַּאֲ־יָבֵא בְּרִנָּה נִשְׂא אֶל־מִתְיוֹ:

לְבָנֵי־קֶרַח מִזְמוֹר שִׁיר יְסוּדָתוֹ בְּהַר־רֵי־קֹדֶשׁ:
אֲהַב יְהוָה שְׁעָרֵי צִיּוֹן מִכָּל מִשְׁכָּנֹת יַעֲקֹב:
נִכְבְּדוֹת מְדַבֵּר בְּךָ עִיר הָאֱלֹהִים סְלָה:
אֲזַכִּיר | רַחֵב וּבָבֶל לְיָדַעִי הִנֵּה פְלִשְׁתַּי
וְצוֹר עִם־כּוֹשׁ זֶה יִלְד־שָׁם:
וְלְצִיּוֹן | יֹאמֶר אִישׁ וְאִישׁ יִלְד־בָּהּ
וְהוּא יְבוֹנֵנָה עֲלִיּוֹן:
יְהוָה יִסְפֹּר בְּכֶתוֹב עַמִּים זֶה יִלְד־שָׁם סְלָה:
וְשָׂרִים כְּחֻלְלִים כָּל מַעֲיָנֵי בְּךָ:

סדר ברכת המזון

אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת
תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי :

סוף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא
וְאֶת־מַצּוֹתָיו שְׂמֹר כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם :

תְּהִלַּת יְהוָה יִדְבָּר־פִּי וַיְבָרֶךְ כָּל־בֶּשֶׂר
שֵׁם קִדְּשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

וַאֲנַחְנוּ נְבָרֶךְ | יְהוָה מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

קודם מים אחרונים יאמר פסוק זה:

זֶה | חֵלֶק־אָדָם רִשְׁעֵי מֵאֱלֹהִים וְנִחַלַת אִמְרוּ מֵאֵל:

ואחר מים אחרונים יאמר פסוק זה:

וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה:

סדר ברכת המזון

ברכת הזימון

אם מברכין בזימון אומר המברך

הַב לָנוּ וְנִבְרַיְךָ: (אוּ בל"א רַבּוֹתֵי מִיר וְוַעֲלִין בְּעֵנְטִישִׁין)

ועונין המסובין

יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

המברך אומר

בְּרִשׁוֹת מְרַנֵּן וְרַבֵּן וְרַבּוֹתֵי.

נְבָרְךָ (בּמנין אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ:

ועונין המסובין

בְּרוּךְ (בּמנין אֱלֹהֵינוּ) שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבְטוֹבוֹ חֵיֵינוּ:

מי שלא אכל עמהם עונה

בְּרוּךְ (בּמנין אֱלֹהֵינוּ) וּמְבָרָךְ שְׁמוֹ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

סדר ברכת המזון

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
הַזֵּן אֶת־הָעוֹלָם כֹּלּוֹ בְּטוֹבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד
וּבְרַחֲמִים, הוֹאֵל־נוֹתֵן לָחֶם לְכָל־בָּשָׂר
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל עָמְנוּ תָמִיד לֹא־חָסַר לָנוּ
וְאֵל יִחְסַר־לָנוּ מִזֶּזֶן לְעוֹלָם וָעֶד,
בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל,
כִּי הוּא אֵל זֶן וּמַפְרִינָם לְכָל וּמַטִּיב לְכָל
וּמַכִּיז מִזֶּזֶן לְכָל־בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא.
בְּאִמּוֹר,
פּוֹתַח אֶת־יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל־חַי רְצוֹן:
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַזֵּן אֶת הַכֹּל:

סדר ברכת המזון

נוֹדָה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבֹתֵינוּ
אֶרֶץ חֲמֹדָה טוֹבָה וְרַחֲבָה,
וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִכַּיִת עֲבָדִים,
וְעַל-בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׂרָנוּ,
וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ,
וְעַל חֻקֶיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ,
וְעַל חַיִּים חֵן וְחֶסֶד שֶׁחֹנְנִתָּנוּ,
וְעַל אֲכִילַת מֶזֶן שֶׁאַתָּה זֶן
וּמְפַרְנֵם אוֹתָנוּ
תָּמִיד בְּכָל-יּוֹם וּבְכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה:

סדר ברכת המזון

וְעַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ,
וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ,
יְתַבָּרֶךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל חַי
תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
בְּכַתּוּב

וְאָבִלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
עַל־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ:
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל־הָאָרֶץ וְעַל־הַמָּזוֹן:

סדר ברכת המזון

רַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל-יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ,
וְעַל-יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ,
וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדָךְ,
וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחָךְ,
וְעַל-הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו:

אֱלֹהֵינוּ אָבִינוּ רַעֲנוּ (בשבת-כיום טוב רוענו) זִוְנֵנו
פְּרַנְסֵנוּ וּכְלַלְנוּ וְהַרְוִיחֵנוּ וְהַרְוַח לָנוּ
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, מְהֵרָה, מִכָּל-צָרוֹתֵינוּ:
וְנֹא אֵל-תִּצְרִיכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לֹא לַיְדֵי מִתְנַת בְּשָׂר וָדָם
וְלֹא לַיְדֵי הַלְּוָאֲתָם,
כִּי אִם לַיֶּדֶךְ

הַמְּלֵאָה, הַפְּתוּחָה, הַקְּדוּשָׁה, וְהַרְחֲבָה,
שֶׁלֹא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִכָּלָם לְעוֹלָם וָעֶד:

סדר ברכת המזון

בשבת

רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ,
וּבְמִצּוֹת יוֹם הַשַּׁבָּתִי,
הַשֹּׁפֶת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה.
כִּי יוֹם זֶה גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ
לְשֹׁפֶת-כּוֹף וְלְנוֹח־כּוֹף בְּאַהֲבָה בְּמִצּוֹת רְצוֹנֶךָ.
וּבְרְצוֹנֶךָ הָנִיחַ לָנוּ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ,
שֶׁלֹּא תִהְיֶה צָרָה וְיָגוֹן וְאַנְחָה בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ.
וְהִרְאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן עִירָךָ,
וּבְבָנֵי יְרוּשָׁלַיִם עִיר קִדְשֶׁךָ,
כִּי אַתָּה הוּא בֹּעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבֹעַל הַנִּחְמוֹת:

סדר ברכת המזון

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא. וַיְגַיעַ וַיִּרְאֶה וַיִּרְצֶה.
וַיִּשְׁמַע וַיִּפְקֹד וַיִּזְכֹּר. זְכוֹרֵנוּ וּפְקֻדוֹתֵנוּ. וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ.
וְזִכְרוֹן מִשִּׁיחַ בֶּן-דָּוִד עֲבָדְךָ. וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קִדְשְׁךָ.
וְזִכְרוֹן כָּל-עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לְפִלִיטָה לְטוֹבָה.
לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם.

בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה

בְּיוֹם טוֹב מְקַרָּא קִדְשׁ הַזֶּה

זְכוֹרֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה
וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים:
וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חֹסֵם וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ
כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מְלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וּבִנְיַה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקִּדְשׁ בְּמִתְרָה בְּיָמֵינוּ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה בּוֹנֵה בְּרַחֲמָיו יְרוּשָׁלַיִם.

אַמֵּן :

סדר ברכת המזון

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
הָאֵל. אֲבִינוּ. מְלִכְנוּ. אֲדִירֵנוּ. בּוֹרְאֵנוּ.
גּוֹאֲלֵנוּ. יּוֹצְרֵנוּ. קְדוֹשֵׁנוּ. קְדוֹשׁ יַעֲקֹב,
רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל. הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב.
וְהַמְטִיב לְכֹל בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם,
הוּא הַיְטִיב לָנוּ.
הוּא מְטִיב לָנוּ.
הוּא יִיטִיב לָנוּ.
הוּא גִמְּלָנוּ.
הוּא גּוֹמְלָנוּ.
הוּא יְגַמְּלָנוּ לְעַד.
לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים.
וּלְרוּחַ הַצְּלָה וְהַצְּלָחָה.
בְּרָכָה וַיִּשׁוּעָה. נְחֻמָּה. פְּרִנָּסָה. וְכִלְכֻלָּה.
וְרַחֲמִים. וְחַיִּים. וְשָׁלוֹם. וְכָל-טוֹב.
וּמְכַל-טוֹב. לְעוֹלָם אֵל יַחֲסִירֵנוּ:

סדר ברכת המזון

הַרְחֵמֵן הוּא יְמַלּוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

הַרְחֵמֵן הוּא יִתְבָּרַךְ בְּשֵׁמִים וּבְאֲרָיִן:

הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר וָדוֹר
וַיִּתְפָּאֵר בָּנוּ לְעֵד וּלְנֵצַח נְצָחִים
וַיִּתְהַדָּר בָּנוּ לְעֵד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים:

הַרְחֵמֵן הוּא יַפְרִינֵסֵנוּ בְּכָבוֹד:

הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁבֹּר עוֹל גְּלוֹת מֵעַל צְוֹאֲרֵנוּ
וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ:

הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה מְרֻבָּה
בְּבֵית זֶה וְעַל שִׁלְחָן זֶה שְׂאֵבֵלָנוּ עָלֵינוּ:
הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא
זָכוֹר לְטוֹב וַיְבַשֵּׁר-לָנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת
יְשׁוּעוֹת וְנִחְמוֹת:

סדר ברכת המזון

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יְבָרֵךְ
אֶת אֲדוֹנֵינוּ מוֹרְנוּ וְרִבְנוּ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
לְעוֹלָם וָעֶד.

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יְבָרֵךְ
אֶת-אָבִי מוֹרֵי בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה.
וְאֶת-אֲמִי מוֹרְתֵי בַּעֲלַת הַבַּיִת הַזֶּה.
אוֹתָם וְאֶת-בֵּיתָם וְאֶת-זִרְעָם
וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר לָהֶם
אוֹתָנוּ וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר לָנוּ,
כְּמוֹ שֶׁבֵרַךְ אֶת-אֲבוֹתֵינוּ
אֲבָרְחָם . יִצְחָק . וַיַּעֲקֹב .
בְּכָל . מְכָל . כָּל .

כֵּן יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ (בְּנֵי בְרִית) כְּלָנוּ יַחַד
בְּבִרְכַּה שְׁלֵמָה.
וְנֹאמַר אָמֵן:

סדר ברכת המזון

מְפָרוֹם יִלְמְדוּ עָלֵינוּ וְעַלֵּינוּ זְכוֹת
שֶׁתִּהְיֶה לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם
וְנִשְׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה
וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
וְנִמְצָא חֵן וְשִׂכָּל טוֹב
בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

בשבת:

הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ לְיוֹם שְׂפִלוֹ שֶׁבֶת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

ביום טוב

הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ לְיוֹם שְׂפִלוֹ טוֹב:

סדר ברכת המזון

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יוֹכֵנוּ לְיַמּוֹת הַמְּשִׁיחַ
וְלַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא. מְגִדֵּל יְשׁוּעוֹת מִלְכוּ
וְעֵשָׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזֶרְעוֹ עַד עוֹלָם:
עֵשָׂה שָׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו
הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל כָּל-יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמֵן:

יִרְאוּ אֶת-יְהוָה קְדוֹשׁוֹ כִּי-אֵין מַחְסוֹר לְיִרְאָיו:
כְּבִירִים רָשׁוּ וְרָעִבוּ
וְדָרְשׁוּ יְהוָה לֹא-יִחְסְרוּ כָּל-טוֹב:
חִדְדוּ לְיְהוָה כִּי-טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
פֹּתַח אֶת-יְדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רָצוֹן:
בְּרוּךְ הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יְבַטֵּחַ בְּיְהוָה
וְהָיָה יְהוָה מְבַטְחוֹ:

ומברך על הכוס ושותה בהסיבה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּה הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

שְׂפֹךְ חֲמַתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּךָ. וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ
 לֹא קָרְאוּ: כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת גְּוֵהוּ הַשָּׁמַיִם: שִׁפְךָ עֲלֵיהֶם וְעַמְּךָ
 וַחֲרוֹן אַפֶּיךָ יִשְׁנִינֵם: תִּרְדּוּף בְּאֵף וְתִשְׁמִידֵם מִתַּחַת שָׁמַיִ יְהוֹת:

הִלֵּל נִרְצָה

לֹא לָנוּ יְהוֹת לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד עַל תְּסֻדְךָ וְעַל אֲמַתְךָ: לָמָּה
 יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיחָ נָא אֱלֹהֵיהֶם: וְאֱלֹהֵינוּ בְּשָׁמַיִם כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ
 עָשָׂה: עֲצִיבֵיהֶם כָּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂי יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֲנִיִּים
 לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ: אֲזַנָּיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵף לָהֶם וְלֹא יִרְיַחוּן: יְדֵיהֶם
 א וְלֹא יִמְיִשוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִתְלַכּוּ לֹא יִתְנוּ בְּגִרְוֹנָם: כְּמוֹתֵם יְהִיוּ
 עֲשִׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר כָּטַח בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל כָּטַח בֵּיתוֹהָ עֲזָרָם וּמִגִּנָּם הוּא:
 בֵּית אֲהֲרֹן כָּטַחוּ בֵּיתוֹהָ עֲזָרָם וּמִגִּנָּם הוּא: יִרְאִי יְהוֹת כָּטַחוּ בֵּיתוֹהָ
 עֲזָרָם וּמִגִּנָּם הוּא:

יְהוֹת זְכָרְנוּ יְבָרַךְ יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרַךְ אֶת בֵּית אֲהֲרֹן:
 יְבָרַךְ יִרְאִי יְהוֹת הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדֹלִים: יִסַּף יְהוֹת עֲלֵיכֶם
 עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לִיהוֹת עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
 הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לִיהוֹת וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם: לֹא הַמְתִּים
 יְהִלְלוּיָהָ וְלֹא כָּל יְרֵדֵי הַדּוֹמָה: וְאַנְחָנוּ א נְבָרַךְ יְהִי מַעֲשֵׂהָ וְעַד
 עוֹלָם הִלְלוּיָהָ:

אֲהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע א יְהוֹת אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנָי: כִּי תִשָּׂא אָזְנִי לִי וּבְיָמֵי
 אֶקְרָא: אֶפְפוּנִי א חֲבִלֵי מוֹת וּמַצְרֵי שְׂאוּל מְצַאֲוֹנִי צָרָה וַיִּגּוֹן
 אֶמְצָא: וּבִשְׁם יְהוֹת אֶקְרָא אָנָּה יְהוֹת מַלְשָׁה נִפְשֵׁי: חֲנוּן יְהוֹת
 וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מְרַחֵם: שִׁמְר פְּתָאִים יְהוֹת דְּלַתִּי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ:
 שׁוּבֵי נִפְשֵׁי לְמִנוּחֵיכִי כִּי יְהוֹת גְּמֹל עֲלֵיכִי: כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשֵׁי מִמּוֹת
 אֶת עֵינַי מִן דְּמַעַתָּה אֶת רַגְלֵי מִדְּחִי: אֶתְחַלֵּף לְפָנַי יְהוֹת בְּאֲרָצוֹת
 הַחַיִּים: הָאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אֶמְרַתִּי בְּחַפְזִי
 כָּל הָאָדָם כּוֹז:

מָה אָשִׁיב לַיהוָה כָּל תַּגְמוּלוֹתַי עָלַי: כּוֹס יִשׁוּעוֹת אִשָּׁא וּבָשָׂם
 יְהוָה אֶקְרָא: נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נְגִידָה נָא לְכֹל עַמּוֹ: יִקָּר בְּעֵינַי
 יְהוָה הַמּוֹתֵה לַחֲסִידָיו: אָנֹכָה יְהוָה כִּי אֲנִי עַבְדְּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ כִּן
 אֲמַתְךָ פִּתְחֵת לְמוֹסְרֵי: לֵךְ אֲזַבַּח וּבַח תּוֹדָה וּבָשָׂם יְהוָה אֶקְרָא:
 נְדָרַי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נְגִידָה נָא לְכֹל עַמּוֹ: בְּחֲצֵרוֹת בֵּית יְהוָה
 בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַיִם הִלְלוּהָ:

הִלְלוּ אֶת יְהוָה כָּל גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֱמִים:
 כִּי גַבַר עָלֵינוּ | חֲסֵדוֹ וְאַמֶּת יְהוָה לְעוֹלָם הִלְלוּהָ:

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב	כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:
יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל	כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:
יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֲהֲרֹן	כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:
יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְהוָה	כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בַמֶּרְחַב יְהוָה: יְהוָה לִי לֹא אִירָא מָה
 יַעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְהוָה לִי בְּעוֹרֵי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאֵי: טוֹב
 לְחַסוֹת בַּיהוָה מִכַּפְטָח בָּאָדָם: טוֹב לְחַסוֹת בַּיהוָה מִכַּפְטָח
 בְּנִדְבִיבִים: כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילֵם: סָבוּנִי גַם
 סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילֵם: סָבוּנִי כְּדַבְרִים דַּעְכוּ פֹּאֵשׁ
 קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילֵם: דָּחָה דָּחִיתַנִּי לְנֶפֶל וַיהוָה עֲזָרְנִי:
 עָזַי וְזַמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה: קוֹל | רִנָּה וַיִּשְׁוַעַה בְּאֶתְלִי
 צְדִיקִים יְמִין יְהוָה עֲשֶׂה חַיִּל: יְמִין יְהוָה רֹמְמָה יְמִין יְהוָה
 עֲשֶׂה חַיִּל: לֹא אָמוֹת כִּי אֶחְיֶה וְאֶסַּפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה: יִסַּר יִסְרַנִּי יְהוָה
 וְלִמּוֹת לֹא גִתְנֵנִי: פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָק אֲבֹא בָם אוֹדָה יְהוָה: זֶה
 הַשַּׁעַר לַיהוָה צְדִיקִים יִבְאוּ בוֹ:

אֹרְדָּךְ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה: אֹרְדָּךְ:
אֶבֶן מֵאִסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה: אֶבֶן
מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה וְזֹאת הִיא נִפְלְאוֹת כְּעִינֵינוּ: מֵאֵת
זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נִגְלָה וְנִשְׁמְחָה בּוֹ: יי

אֲנִי יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא:

אֲנִי יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָא:

אֲנִי יְהוָה הַצְּלִיחָה נָא:

אֲנִי יְהוָה הַצְּלִיחָה נָא:

כְּרוֹךְ תֵּבֵא בְּשֵׁם יְהוָה בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה: כְּרוֹךְ

אל | יְהוָה וַיָּאָר לָנוּ אִסְרוּ חַג בְּעַבְתֵּימָם עַד קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ: אל

אֵלֵי אֲתָה וְאֹרְדָּךְ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ: אֵלֵי

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: הוֹדוּ

יְהַלְלוּךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (על) כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחֲסִדֶיךָ צְדִיקִים
עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ וְכָל עֲמֻךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַנָּה יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ
וַיִּשְׂבְּחוּ וַיִּפְאָרוּ וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדִישׁוּ וַיִּמְלִיכוּ אֶת
שִׁמְךָ מִלְּבַנו תָּמִיד כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשַׁמֵּךְ נָא לְזַמֵּר
כִּי מַעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֲתָה אֵל:

כי לעולם חסדו:	הודו ליהוה כי טוב
כי לעולם חסדו:	הודו לאלהי האלהים
כי לעולם חסדו:	הודו לאדוני האדנים
כי לעולם חסדו:	לעשה נפלאות גדלות לבדו
כי לעולם חסדו:	לעשה השמים בתבונה
כי לעולם חסדו:	לרוקע הארץ על המים
כי לעולם חסדו:	לעשה אורים גדלים
כי לעולם חסדו:	את השמש לממשלת ביום
כי לעולם חסדו:	את הירח וכוכבים לממשלות בלילה
כי לעולם חסדו:	למכה מצרים בכבוריהם
כי לעולם חסדו:	ויצא ישראל מתוכם
כי לעולם חסדו:	ביד חזקה ובזרוע נטויה
כי לעולם חסדו:	לגזר ים סוף לגזרים
כי לעולם חסדו:	והעביר ישראל בתוכו
כי לעולם חסדו:	ונער הרעה וחילו בים סוף
כי לעולם חסדו:	למו ליד עמו במדבר
כי לעולם חסדו:	למכה מלכים גדלים
כי לעולם חסדו:	ויהרג מלכים אדירים
כי לעולם חסדו:	לסיתון מלך האמרי
כי לעולם חסדו:	ולעוג מלך הכושן
כי לעולם חסדו:	ונתן ארצם לנחלה
כי לעולם חסדו:	נחלה לישראל עבדו
כי לעולם חסדו:	שכשפילנו וזכר לנו
כי לעולם חסדו:	ויפרקנו מצרנו
כי לעולם חסדו:	נתן לחם לכל בשר
כי לעולם חסדו:	הודו לאל השמים

נשמת כל חי תברך את שמך יהוה אלהינו. ורוח כל בשר תפאר ותרום וברך מלכנו תמיד. מן העולם ועד העולם אתה אל. ומבלעדך אין לנו מלך גואל ומושיע פודה ומציל ומפרנס ועונה ומרחם בכל עת צרה וצוקה אין לנו מלך אלא אתה: אלהי הראשונים והאחרונים אלוה כל בריות אדון כל תולדות המהלל ברב התשפחות. המנהג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים. ויהוה הנה לא ינום ולא יישן. המעורר ישנים והמקיץ נרדמים והמשיח אלמים והמתיר אסורים והסומך נוֹפלים והזקק פופים. לך לברך אנחנו מודים. אלו פיננו מלא שירה פים ולשוננו רנה כהמזון גליו ושפתותינו שבת כמרחבי רקיע ועינינו מאירות כשמש וברח וידינו פרושות כנשרי שמים ורגלינו קלות כאילות: אין אנו מספיקים להודות לך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו ולברך את שמך על אחת מאלף אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות נסים ונפלאות שעשית עמנו ועם אבותינו מלפנים: ממצרים גאלתנו יהוה אלהינו. מבית עבדים פדיתנו. ברעב זנתנו ובשבע כלבלתנו מתרב הצלתנו ומדבר מלטתנו ומחלים רעים ונאמנים דליתנו. עד הנה עזרנו רחמיך ולא עזבונו חסדיך. ואל תטשנו יהוה אלהינו לנצח: על בן אברים שפלגת בנו ורוח ונשמה שנפחת באפנו ולשון אשר שמת בפינו: הן הם יודו ויברכו וישפחו ויפארו וירוממו ויעריצו ויקדישו וימליכו את שמך מלכנו: כי כל פה לך יודה וכל לשון לך תשבע. וכל עין לך תצפה וכל ברך לך תברע וכל קומה לפניך תשתחוה. וכל הלכות יראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך. בדבר שפתוב כל עצמותי תאמרנה יהוה מי כמותך. מציל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגוזלו: מי ידמה לך ומי ישוה לך ומי יערך לך. האל הגדול הגבור והנורא אל עליון קנה שמים וארץ: נהל לך ונשפחת ונפארך ונברך את שם קדשך. כאמור לדוד ברכי נפשי את יהוה וכל קרבי את שם קדשו:

האל בתעצמות עוזך הגדול בכבוד שמך. הגבור לנצח והנורא בנרותיך: המלך היושב על כסא רם ונשא:

שׁוֹבֵן עַד מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכַתּוּב רַנְנוּ צְדִיקִים בַּיהוָה
לְיִשְׂרָאֵל נְאוּה תְהִלָּה: בְּפִי יִשְׂרָאֵל תִּתְרוֹמֵם. וּבְשִׁפְתַי
צְדִיקִים תִּתְפָּרֵךְ. וּבְלִשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְקַדֵּשׁ וּבְקֶרֶב
קְדוֹשִׁים תִּתְהַלָּל:

וּבְמִקְהֵלוֹת רַבּוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ מִלְכֵנוּ
בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שְׂכֵן חוֹבֵת כָּל הַיְצוּרִים. לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת לְהִלָּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדָּר לְבָרֵךְ לְעִלָּה
וּלְקַלֵּם עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשִׁי עֲבָדֶךָ מְשִׁיחֶךָ:

וּבְכֵן יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מִלְכֵנוּ הָאֵל הַמְלִיךְ הַגָּדוֹל
וְהַקְדוֹשׁ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לָךְ נְאוּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד שִׁיר וְשִׁבְחָה הִלָּל וְזִמְרָה עִז וּמְמִשְׁלָה
נִצַּח גְּדֻלָּה וְגִבּוֹרָה תְהִלָּה וְתִפְאֵרֶת קִדְשָׁה וּמְלָכוּת.
בְּרַכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשְׁמֶךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ וּמְעוֹלָם וָעֶד
עוֹלָם אֶתָּה אֵל: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֵל מְלִיךְ גָּדוֹל וּמְהִלָּל
בְּתַשְׁבְּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת בּוֹרֵא כָּל
הַנְּשָׁמוֹת רַבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים. הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה. מְלִיךְ
יְחִיד חֵי הָעוֹלָמִים:

הנוהגים לומר פזמונים אין להפסיק בהם בין ברכה זו וברכת הכוס, אלא מיד אחר כך יברך על כוס ד':

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלִיךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן: וְשׁוֹתָה בְּחִסְיָה:

ברכה אחרונה על הגפן

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

על פירות משבעת המינים

על היין

על חמשה מיני דגן

על הָעֵץ
ועל פְּרֵי הָעֵץ

על הַגָּפֶן
ועל פְּרֵי הַגָּפֶן

על הַמַּחֲיָה
ועל הַכֶּלֶפֶלָה

וְעַל הַתְּנוּבָת הַשְּׂדֵדָה וְעַל-אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה
שָׂרְצִית וְהִנְחַלְתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכוֹל מִפְּרִיָּהּ וּלְשַׂבּוֹעַ
מִטוֹבָהּ. רַחֵם נָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל-יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ
וְעַל-יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל-צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ
וְעַל-מִזְבִּיחְךָ וְעַל-הַיְכָלְךָ.
וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ
לְתוֹבָהּ. וְשִׂמְחֵנוּ בָּהּ וּנְבַרְכְךָ בְּקִדְשָׁהּ וּבְמַהֲרָהּ.

וּרְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה.
וְזַכְּרֵנוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה.

בשבת

כִּי אַתָּה יְהוָה טוֹב וַיִּמְטִיב לְכָל וְנוֹדָה לְךָ עַל הָאָרֶץ

ועל הפרות:

ועל פְּרֵי-הַגָּפֶן

ועל הַמַּחֲיָה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל הָאָרֶץ

ועל הפרות:

ועל-פְּרֵי הַגָּפֶן:

ועל הַמַּחֲיָה:

בְּרַכָּה אַחֲרוֹנָה עַל שְׂאֵר אוֹכְלֵינּוּ וּמִשְׁקֵינוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם
בוֹרֵא נִפְשׁוֹת רַבּוֹת
וְחַסְרוֹנֵן
עַל כֹּל מַה שֶּׁבָרָאת
לְחַיֵּי וְנַפְשׁוֹת כָּל־חַי.
בָּרוּךְ חַי הָעוֹלָמִים:

לְשַׁנָּה הַבְּאָה בְּיְרוּשָׁלַיִם

יישר כח

לחיים אליעזר אליאויטש נ"י על עבודתו הנאמנה,

על שהיקליד את הברכת המזון הזה

לעלוי נשמת בני הרה"ח התמים שלום יחיה ע"ה בן יוסף לאי"וש"ט, אליאויטש
נקטף בדמי ימיו ד' טבת תשנ"ו

Joseph ELYOVICS Terliststraat 46, 2018 ANTWERPEN BELGIUM
e_mail josely@belgonet.be

רשות נתונה לכל מי שרוצה להדפיס
ההגדה הזאת ולפרסמה.
וכל המרבה הרי זה משובח